Cena 60 hal.

Nowy Dziennik wychodzi codziennie rano, także w poniedziałki.

ADRES redakcyi i administracyi: Kraków, ul. Stradom 13.

Nr. Telefonu 279, w nocy 1556.
Rękopisów nie zwraca się.

KONTO czek P. K. O. Nr. 141.123.

Nakładem Galicyjskiej Spółki Wydawniczej w Krakowie.

Nowy Dziennik

Cena 60 hal.

Prenumerata w Krakowie miesięcznie 14 K. — kwart. 41 K. — z odnoszeniem do domu mies. 16 K. kwart. 48 K. — Na prowincyi mies. 16 K. — kwart. 48 K. Za granicą: mies. 18 K. — kwartalnie 54 korony

Cena ogłoszeń: 1 w. pet. 1 str. 0.80 [Mk. 0. 80]. Nadesłane 1 w. pet. 3 — [Mk. 3.—] Tekst 1 w. pet. 5.00 [Mk. 5]

Zawiadomienia ślubne i grobowe cyt: 25. K. —.

Rok II. | Kraków, piątek 12 grudnia 1919 | Nr. 279

Antysemityzm i etyka.

Kraków, 11 grudnia.

(b) Omówiliśmy wczoraj na tem miejscu artykuł majora Endersa o antysemityźmie i kulturze. Na jedno zdanie, zawarte w tym artykule, pragnęlibyśmy jeszcze szczególną zwrócić uwagę. Enders powiada, że „w żydostwie rozgrywa się, podobnie jak wśród narodów chrześcijańskich, walka najwstrętniejszego materyalizmu z najszlachetniejszym idealizmem". Dwie prawdy konstatuje autor: 1. że materyalizm i idealizm zmagają się ze sobą w łonie ludzkości wogóle, a narodów współczesnych w szczególności i 2 że proces ten rozgrywa się w łonie całej ludzkości, wszystkich narodów, a więc zarówno Żydów jak i nie-Żydów. Apostołowie nienawiści rasowej, narodowej, wyznaniowej, których działalność wije się jak krwawa nić poprzez całą historyę ludzką od czasów najdawniejszych aż po dzień dzisiejszy, widzą atoli obraz świata o wiele bardziej uproszczony: wedle nich jest własna rasa, własny naród, własne wyznanie uosobieniem doskonałości, a obca rasa, obce wyznani itd. — ucieleśnieniem niższości, zła, przewrotności Wiadomo, że Grecy starożytni wszystkich obcych uważali za barbarzyńców. Rzymianie dopiero w ostatniem stadyum swego bytu państwowego zdobyli się na uznanie wszystkich mieszkańców swego imperyum za obywateli państwa. W średniowieczu był obcy wyjęty z pod wszelkich praw. A jaką sympatyą i jakiem zrozumieniem cieszy się dzisiaj wszędzie w Europie obcy naród, o ile nie jest przypadkiem „stowarzyszonym" lub „sprzymierzonym" — wiemy wszak dobrze. Zresztą nie panuje i między „sprzymierzeńcami" idealna zgoda. Charakterystyczną pod tym względem ilustracyą jest to, co niektóre organy czeskie piszą o Polakach i naodwrót. Tylko w jednostkach prawdziwie kulturalnych napotkać możemy głęboko ludzki i pozbawiony przesądów stosunek względem swoich i obcych, względem swego narodu i narodów bliźnich. To wszystko zaznaczamy tu tylko mimochodem, upatrując w tem zjawisku jedno ze źródeł antysemityzmu.

Wróćmy do rzeczy. W którym-że narodzie nie dadzą się skonstatować objawy najwstrętniejszego materyalizmu obok wykwitów najczystszego i najszlachetniejszego idealizmu? Zwłaszcza dzisiaj, w smutnej epoce powojennej, kiedy zmiana nastąpiła chyba tylko o tyle, że ohydny materyalizm rozplenił się stokroć bujniej aniżeli kiedykolwiek przedtem, zasłaniając przed okiem powierzchownego obserwatora rzadkie może wprawdzie, ale bynajmniej nie zanikłe okazy prawdziwego bohaterstwa, poświęcenia, entuzyazmu dla wszelkich spraw ogólnych, wysokiego idealizmu. Czy w narodzie żydowskim panuje tylko czarny i gruby materyalizm, a narody „aryjskie", chrześcijańskie itp. białe i czyste są jak jagnięta? Względnie: czy demoralizacya, zawrotna gonitwa za pieniądzem, upadek moralności są u innych tylko przejściowym objawem wojennym, a u nas stałym wyrazem rzekomej niższości naszej etyki? Chrześcijanin Enders odpowiada: walka najwstrętniejszego materyalizmu z najszlachetniejszym idealizmem rozgrywa się wśród wszystkich narodów. Przypatrzmyż się tylko dookoła: czy chłop, ziemian [illegible] wielki obszarnik, który opływa w dostatki, a zboże, miasto oddać go władzy, puszcza na pasek, nie jest klasycznym wprost typem najwstrętniejszego materyalizmu? I cóż tu ma do czynienia rasa aryjska, religia katolicka i... etyka chrześcijańska? Postępując wedle metody antysemitów, musielibyśmy wobec upadku moralności wśród narodów chrześcijańskich w dobie obecnej, przypisać przyczynę tego stanu rzeczy religii i etyce chrześcijańskiej. Ale czy istotnie religia i etyka chrześcijańska zaleca lub toleruje mord, rabunek, kradzież, wyzysk itd., itd.? Tak samo ona tego wszystkiego nie toleruje, jak etyka żydowska, I tu leży fałsz i obłuda antysemityzmu, obłuda tem bezwstydniejsza, że rzeczywistość i życie zadają jej kłam na każdym kroku, a ona mimo to wojuje pustym frazesem, nie zważając zgoła na to, że frazes ten jest nie tylko bańką mydlaną, ale i fałszem wierutnym. Niema bowiem narodów złych i narodów dobrych, choć etyka zarówno chrześcijańska jak i żydowska jak i wreszcie etyka mędrców starożytnych i filozofów nowożytnych stoi na wyżynie moralności. Wskazania etyczne są idealne, narody zaś, wprzągnięte w jarzmo życia, idą drogami dobrego i złego. Są w nich jednostki dobre i jednostki złe. Pod tym względem niema różnicy między narodami. Najskrajniejszy materyalizm toczy wszędzie nieubłaganą walkę z najszlachetniejszym idealizmem. Powołaniem ludzi etyki i kultury jest szerzyć dobro, tępić zło. A zwłaszcza — w stosunkach dzisiejszych — państwo winno tak kształtować warunki życiowe społeczeństwa, by dobro nie musiało być aż heroizmem, aby się ostać i by zło nie znajdywało wszędzie otwartych drzwi z napisem: wnijdź.

Antysemitom, którzy tyle dziś w Polsce bredzą o etyce, wyższości moralnej, ba, o nauce przebaczania (»Gaz. Warsz.« z 9 bm.), możnaby odpowiedzieć słowami, które chyba oni znać powinni a przeciw którym bluźnią siedm i siedmdziesiąt siedm razy dziennie: Nie potępiaj, abyś nie był potępiony... W świecie panuje powszechny upadek, rozluźnienie obyczajów, zanik wyższych motywów w działaniu — najwstrętniejszy materyalizm góruje nad idealizmem — a oni w tej chwili nie mają nic lepszego do czynienia, jak szerzyć nienawiść przeciw Żydom... Szkodzą tem nie tak dalece nam, którzyśmy już stokroć gorsze burze przetrwali zwycięsko, ile sprawie ludzkości, kultury i etyki.

Paderewski zrzekł się misyi utworzenia gabinetu.

WARSZAWA. PAT. Dziś o g. 12 m. 30 w południe p. Paderewski wysłał na ręce Naczelnika państwa pismo następującej treści:

Panie Naczelniku!

Z powodu nieprzezwyciężonych przeszkód, jakie spotykam, czuję się zmuszonym do zaniechania dalszych zabiegów w celu utworzenia zwartego silnego rządu, któryby mógł w dzisiejszych warunkach pracować z istotnym dla kraju pożytkiem.

Z jednej strony stanowisko, jeżeli nie wrogie, to wyraźnie niechętne, zajęte przez pewne ugrupowania sejmowe, z drugiej zaś wycofanie się w ostatniej chwili paru stronnictw, na których współudział liczyłem, utwierdzają mię w przekonaniu, że w obecnej chwili odpowiedzialność za stworzenie rządu nie ja powinienem ponosić.

Z najgłębszym szacunkiem
Paderewski.

Za radą posła Skulskiego.

WARSZAWA. (W. B. K.) Dymisyę pana Paderewskiego poprzedziły konferencye z przywódcami stronnictw na Zamku, które przeciągnęły się do godz. 2 giej w nocy. Szło o to, czy wobec istniejącej sytuacyi ma pan Paderewski kontynuować pracę nad tworzeniem gabinetu, czy też słuchać rady posła Skulskiego i wnieść dymisyę. Ostatecznie wybrał pan Paderewski tę ostatnią drogę.

Następcą Skulski lub Wojciechowski.

WARSZAWA (W. B. K.) Dymisya pana Paderewskiego uchodzi za definitywną. Misyę utworzenia gabinetu otrzyma pan Skulski lub też pan Wojciechowski.

P. P. S. wobec gabinetu koalicyjnego.

WARSZAWA (W. B. K.) Jak się dowiadujemy na radzie naczelnej P. P. S. postawił jeden ze starszych parlamentarzystów socyalistycznych z Galicyi wsch. wniosek, aby partya wzięła udział w ewentualnym gabinecie koalicyjnym. Wniosek ten odrzucono jednomyślnie.

Wyjazd Clemenceau do Londynu.

Doniosłe narady z Lloydem Georgem.

Wiedeń PAT. B. K. donosi z Paryża 9. bm. Prezydent ministrów Clemenceau odjeżdża dzisiaj do Londynu. Czyni on to na zaproszenie Lloyda Georgea, ażeby z nim omówić ważne sprawy bieżące, a mianowicie uregulowanie kwestyi rosyjskiej i tureckiej i kwestyę zasadniczego ustalenia, czy konferencya pokojowa ma dalej istnieć, nadto stanowisko wobec Niemiec i jako najważniejsze zagadnienie: zbadanie sytuacyi powstałej skutkiem odwleczenia ratyfikacyi traktatu pokojowego przez Amerykę. Rozbicie się całego projektu wilsonowskiego jak powiada komunikat paryski i londyński zmusza Europę, by stanęła na własnych nogach. Obrady między p. Clemenceau a Lloydem Georgem odnoszą się tedy do odnowienia europejskiej równowagi politycznej i gospodarczej.

Do tej depeszy dodaje urzędowy komunikat następujące uwagi: Skutkiem podróży Clemenceau nie doznają rokowania paryskie i jazda D:ra Rennera przeszkody, nastąpi tylko zmiana dyspozycyi co do czasu. Przedstawiciele Austryi omówią na razie bieżące sprawy z komitetem organizacyjnym w komisyi reparacyjnej. Po powrocie p. Clemenceau, który jest spodziewany w niedzielę, przedłożą przedstawiciele Austryi sprawozdanie Radzie najwyższej o sytuacyi.

Wyjazd delegacyi amerykańskiej z Paryża.

PARYŻ. PAT. Havas. Przewodniczący delegacyi amerykańskiej na konferencyę pokojową Polk potwierdza, że delegacya amerykańska wyjeżdża z Paryża, lecz zaprzecza, jakoby istniała łączność między wyjazdem delegacyi a stanowiskiem senatu Polk dodał, że dzieło konferencyi jest prawie ukończone, a konferencyę zastąpi, prawdopodobnie Rada ambasadorów państw sprzymierzonych w Paryżu.

PARYZ. PAT. Dzisiejsze posiedzenie Rady Najwyższej było ostatnie, w którem wziął udział szef amerykańskiej delegacyi, Polk. Jak już doniesiono, delegacya amerykańska opuszcza Paryż. Clemenceau wyraził imieniem aliantów ubolewanie z powodu, że Polk i jego współpracownik, ambasador White, odjeżdżają. Od jutra będzie brał udział w posiedzeniach Rady Najwyższej ambasador Stanów Zjednoczonych, Wallace, ale tylko będzie przysłuchiwał się debatom i dawał o nich sprawozdania swojemu rządowi. Wallace jest ponadto upełnomocniony podpisać akty międzynarodowe, odnoszące się do Rumunii, jakoteż traktat pokojowy, ktory ma być zawarty z Węgrami. Prezydent ministrów Clemenceau będzie jeszcze przewodniczył na jutrzejszem posiedzeniu Rady Najwyższej, a zaraz potem uda się wraz z Filipem Berthelot do Londynu, celem wzięcia udziału w naradach francusko-angielskich, które mają widocznie ważny organizacyjny charakter. Jest prawdopodobnem, że także i przedstawiciele innych mocarstw będą uczestniczyli w tych obradach. Włoski minister spraw zagranicznych Scialoja już wczoraj przybył do Londynu, aby omówić z lordem Curzonem różne sprawy, w szczególności także i takie, które w czasie przeprowadzenia traktatu pokojowego będą potrzebowały omówienia.

PARYZ. PAT. 9 bm. Havas. Delegacya amerykańska wyjeżdża dzisiaj do Stanów Zjednoczonych.

Wniosek pokojowy w Izbie amerykańskiej.

PARYZ. (B. K.) »Chicago Tribune« donosi z Waszyngtonu, że członek Izby reprezentantów Tinkham wniósł bill, w którym Izba reprezentantów oświadcza, że Ameryka znajduje się w stanie pokojowym. Tinkham donosi, że działa on w porozumieniu z senatorami republikańskimi.

Niepowodzenie misyi Greya w Ameryce?

ROTTERDAM. (Tel. wł) »Nieuwe Rott. Courant« donosi, że lord Grey ustąpi najprawdopodobniej z ambasady angielskiej w Waszyngtonie. Jego specyalna misya tamże odnosiła się do ważnych spraw, spowodowanych wojną, a które wymagały współpracy Anglii i St. Zjednoczonych. Zwłoka w ratyfikacyi traktatu pokojowego przez senat i choroba Wilsona unicestwiły ten plan.

— Związek »Kehilat Cyon« prowadzi rokowania z żydowskim Funduszem Nar. w sprawie zakupna obszarów, celem założenia kolonii dla zdemobilizowanych legionistów żydowskich.

Dwie noty koalicyi do Niemiec.

PARYZ. PAT. 9. bm. Dwie noty wystosowane do Niemiec, ogłoszono wczoraj wieczorem. Pierwsza podtrzymuje odpowiedzialność rządu niemieckiego i odrzuca wszelkie propozycye zmodyfikowania klauzul co do wydania winnych i w sprawie jeńców wojennych, zbija wszelkie argumenty niemieckie i żąda bezzwłocznego podpisania protokołu i złożenia dokumentów ratyfikacyjnych pod groźbą odwołania zawieszenia broni. W drugiej nocie, odnoszącej się do zniszczenia floty w Scapa Flow, oświadcza Rada najwyższa, że rząd niemiecki nie potrafi się oczyścić z zarzutów i poniesi za akt ten wszelką odpowiedzialność, wreszcie grozi temisamemi represaliami jak w nocie pierwszej.

Berlin, PAT. »Berliner Tageblatt« donosi z Paryża na podstawie »Petit Journal«: Państwa sprzymierzone zażądały w nocie swojej od Niemiec, aby natychmiast oświadczyły formalnie, iż natychmiast podpiszą protokół dodatkowy. Nota wyklucza możliwość nowych pertraktacyj co do samej treści traktatu. Dziennik zaznacza, że w razie oporu grożą Niemcom poważne konsekwencye, a mianowicie akcya wojsk sprzymierzonych nie ograniczy się tylko do okupacyi kilku miast terytoryum gra nicznego, lecz wypowiedziane będzie zawieszenie broni przy dochowaniu 3 dniowego terminu, poczem zaczęłaby się na nowo wojna a temsamem bezwzględna blokada Niemiec.

Stanowisko Anglii.

Berlin. PAT. Dzienniki berlińskie cytują doniesienie pisma »L'oeuvre«, że delegacya angielska nie chciała wziąć na siebie odpowiedzialności za groźby wystosowane pod adresem Niemiec i zażądała świeżych instrukcyj z Londynu To było powodem opóźnienia doręczenia noty von Lersnerowi.

Koalicya domaga się wyjawienia tajemnic niemieckiego przemysłu chemicznego.

K. **Wiedeń.** (Telefonem). Koalicya wystosowała notę do rządu niemieckiego z wezwaniem, by niemiecki przemysł chemiczny wyjawił swoją dotychczasową tajemnicę. Nota opiera się na postanowieniu traktatu pokojowego. które orzeka, że w trzy miesiące po wejściu w życie traktatu pokojowego ma koalicya prawo żądać od Niemiec wyjawienia istoty i sposobu wyrobu wszystkich środków wybuchowych i produktów chemicznych.

Konferencya Clemenceau z Rotszyldem w sprawie niem. Austryi.

L. WIEDEN. (Telef.) Z Paryża donoszą, że Clemenceau odbył w sprawie udzielenia kredytów niem. Austryi konferencyę z Rotszyldem i jego synem Morrisem, wybranym ostatnio do Izby deputowanych parlamentu francuskiego. Narady opierały się na dawnem oświadczeniu dra Rennera o krytycznem położeniu niem. Austryi.

Rokowania gospodarcze między Austryą a Czechosłowacyą.

Wiedeń. (Tel. wł) »Der Neue Tag« donosi, że kanclerz Renner prowadzić będzie w Pradze rokowania w następujących sprawach: zniesienie zamknięcia granic, usunięcie trudności paszportowych, pozwolenie prywozu i wywozu, zawarcie układu handlowego i ochrona mniejszości w Czechosłowacyi i Austryi.

W sprawie banku austro-węgierskiego.

WIEDEN. PAT. »Neue Freue Presse« donosi, że istnieje plan przedłużenia przywileju banku austro-węgierskiego, na razie na czas krótki. Prawdopodobnie przyjdzie w tej sprawie do porozumienia między Austryą, Węgrami i państwami narodowościowemi. Na gubernatora tego banku ma być powołany dr Aleksander Spitzmueler.

Niepomyślny stan rokowań bolszewicko-angielskich.

HELSINGFORS. W. B. K. Rokowania pomiędzy delegatami bolszewickimi a angielskimi nie doprowadziły do żadnych wyników. Bolszewicy upierają się przy swoich pierwotnych warunkach. Litwinow otrzymał z Moskwy instrukcyę, aby wobec korzystnej sytuacyi wojskowej nie ustępował ani na krok. Delegaci angielscy oświadczyli, że nie mają tak daleko sięgających pełnomocnictw.

Koalicya i Rosya wobec państw kresowych.

BERLIN. (Tel. wł.) »Frankfurter Ztg.« ogłasza następujący telegram swego kopenhaskiego korespondenta: Z dobrze poinformowanych sfer dowiaduję się, że w kraj ach koalicyi nadzieja w możliwość skutecznej interwencyi w Rosyi coraz bardziej słabnie. Aż do ostatniego czasu zawarciu pokoju między koalicyą a Rosyą stało na przeszkodzie, przedewszystkiem niejasne stanowisko wobec niepodległości państw kresowych. Przedstawiciele rosyjskiej demokracyi mieszczańskiej wywarli w ostatnim czasie u rządu angielskiego silny nacisk na korzyść federatywnej wielkiej Rosyi. Nacisk ten poparty został energicznie ze strony francuskiej i przez zastępców b. rządu rosyjskiego, znajdujących się zagranicą. Bolszewicy byli dotychczas przeciwnikami takich planów. Mój informator, który właśnie wrócił z podróży po krajach koalicyi, dowiaduje się, że w tym kierunku nastąpiła zmiana w poglądach rządu moskiewskiego. Atoli państwa kresowe nie mają wcale ochoty przyjąć konstytucyi sowietów, i energicznie opierają się myśli federacyi. Anglia zaś nie chce otwarcie wystąpić przeciw państwom kresowym. W londyńskich kołach politycznych nie mają przeto zamiaru poruszyć kwestyi wielkorosyjskiego państwa federatywnego w głównej części ewentualnego traktatu pokojowego z Moskwą, lecz w sprawę tę zatatwić w tajnym układzie.

Kopenhaga. Tel. wł. W rozmowie z kopenhaskim korespondentem »Daily Herald« Nevinsonem oświadczył jeszcze Litwinow: Rząd rosyjski nie ma żadnych planów imperyalistycznych. Nie dąży on ani do zdobycia Konstantynopola ani do innego rozszerzenia swych granic. Ideałem sowietów jest związek narodów, połączonych z Rosyą na podstawie położenia geograficznego swych krajów i stosunków gospodarczych. W tym kierunku nie ma być wywarty żaden nacisk wojskowy np. na Gruzinów, Łotyszów albo Ukraińców. Oderwanie się od Rosyi jest wszystkim dozwolone, ale istnieje nadzieja, że naturalny sojusz gospodarczy po pewnym czasie kraje te znowu ze sobą połączy.

Warunki pokojowe bolszewików w Dorpacie.

KOPENHAGA. (Tel. wł.) Na konferencyi pokojowej w Dorpacie obie strony postawiły już swe warunki pokojowe, które trzymane są jednak w ścisłej tajemnicy. Ze strony poinformowanej donoszą, że bolszewicy postawili następujące minimalne warunki: 1) Uznanie rządu sowietów i rad. 2) Wycofanie wszystkich wojsk z nad granicy rosyjskiej 3) Amnestya dla wszystkich jeńców, 4) Podjęcie stosunków dyplomatycznych i otwarcie ruchu handlowego. 5) Rozwiązanie wszystkich oddziałów obcych wojsk, których obecność dla pokoju mogłaby być niebezpieczną.

Pozatem domagają się bolszewicy, a żeby pokój zawarty został równocześnie zawieszeniem broni. Także łotewska delegacya pokojowa przybyła do Dopartu. Jutro oczekiwani są delegaci litewscy. Obie delegacye na razie nie biorą udziału w obradach, lecz oczekują wyniku rokowań między Estonią a Rosyą.

Powstanie na Kaukazie.

MOSKWA. (W. B. K.) Według doniesień bolszewickich wzmógł się na Kaukazie ruch powstańczy, a to szczególnie wobec licznych dezercyj żołnierzy Denikina. Od dział powstańczy zajął Derben. Prócz tego mieli oni zdobyć twierdzę Malkop (?) tudzież położone naprzeciwko morza Czarnego Tuapse (?) wszystkie telefony i telegrafy mają być zerwane, a kontakt między poszczególnymi oddziałami Denikina utrzymują jedynie patrole. Kaukaz ma być według ostatnich wiadomości faktycznie pod władzą powstańców.

Zjazd komunistów niem. Austryi.

L. WIEDEN. (Telef.) Onegdaj odbył się tu 3-ci zjazd komunistów niemieckiej Austryi. W czasie obrad widocznym był daleko sięgający rozłam między poszczególnemi grupami delegatów. Szczególnie ostro atakowano kierownictwo za sposób redagowania organu partyjnego »Rote Fahne«. Wielu delegatów żądało usunięcia mieńsze wistycznych redaktorów.

Ambo meliores.

Budapeszt. Tel. wł. Między Huszarem a Friedrichem przyszło do otwartej walki. Jako następcę Friedricha wymieniają gen. Soosa. Friedrich oświadczył, że do browolnie nie ustąpi; musi on kontrolować kurs chrześcijański... Mówią także o dymisyi Huszara.

Jak wygląda kurs chrześcijański w Budapeszcie dowodzą rozruchy antysemickie ostatnich dni. Panowie antysemici na ławach rządowych udają, że ich te wybryki zaskoczyły niespodzianie i zapewniają (kto chce, niech wierzy), że zajścia te potępiają i nad niemi ubolewają. Czyż nie jest to czysta farsa, gdy przywódca związku antysemickiego winę zajść przypisuje partyi chrześcijańsko-społecznej i oświadcza, że związek antysemitów z powodu zajść ostatnich występuje ze stronnictwa chrześć. społecznego?...

W sprawie granicy czesko-węgierskiej.

Zmiana w stanowisku koalicyi.

Wiedeń. PAT. »Wiener Tagblatt« donosi z Pragi, że koalicya zmieniła swoje stanowisko w sprawie granicy czesko-węgierskiej. Stało się to pod wpływem angielskim. Węgrom, jak słychać, ma być przyznaną rektyfikacya granic na północy. Południowa część Słowacyi, być może wraz z Preszburgiem, ma wrócić do Węgier, a że te plany są w Paryżu rozważane, dowodem tego jest nerwowość prasy czeskiej. Podróż Dra Benesza schodzi się z pobytem Rennera w Paryżu. Dr. Benesz wyraził się o możliwości stworzenia nowej Europy środkowej. Pewien czeski polityk, który jest za federacyą, sądzi, że stoimy przed utworzeniem związku środkowo europejskiego, gdyż byłoby to jedynem wyjściem z chaosu.

Znowu Jugosławia i d' Annunzio.

Wiedeń. (Telef.) Według wiadomości otrzymanych z Nowego Jorku, podaje prasa amerykańska wywiad z jugosłowiańskim posłem w Waszyngtonie Gruiczem, w którym się tenże pesymistycznie wyraża co do wybuchu wojny z powodu akcyi d' Annunzia. Gruicz jest zdania, że Jugosławia każdy atak odeprze sitą.

Żydowskie konferencye ratunkowe.

KOPENHAGA. (Tel. wł.) Obraduje tutaj konferencya skandynawskich organizacyj ratunkowych dla niesienia pomocy ofiarom pogromów na Ukrainie. Konferencya ma się zwrócić do całego świata kulturalnego z żądaniem ochrony dla ofiar pogromów.

Konferencya żydowskich organizacyj ratunkowych w Ameryce.

W Filadelfii odbyła się niedawno trzecia konferencya ludowych organizacyj ratunkowych w Ameryce przy udziale przeszło 270 delegatów i wielu literatów i działaczy żydowskich. M. i. przemawiali także znany krytyk żydowski Sz. Niger i poeta Szalom Asz. Filadelfijska organizacya ratunkowa zwołała po konferencyi wiec, na którym przemawiali Zuckermann, dr Magnuea, J. Barondess i inni, poczem zebrano wielkie sumy na rzecz akcyi ratunkowej. Konferencya uchwaliła m. i. by 1) Bank pożyczkowy, który ma wkrótce być założony w Europie z kapitałem 10 milionów dolarów, celem niesienia pomocy kupcom i rzemieślnikom żydowskim w krajach wschodnio—europejskich, nie został wybudowany jako instytucya prywatna, lecz znajdował się pod kontrolą zjednoczonych żydowskich organizacyj ratunkowych; 2) Natychmiast po otrzymaniu zezwolenia na przewiezienie sierót wojennych, rozpocząć rejestracyę rodzin, chcących zabrać te dzieci do siebie.

Ważne konferencye żydowskie w Szwajcaryi.

M. WARSZAWA. (Telef.) Komitet Centralny Organizacyi »Ceirei Syon« w Polsce uchwalił na wczorajszem posiedzeniu wziąć udział w konferencyi syonistycznej w Bazylei i w konferencyi »Hapoel Hacair«.

Komitet centralny otrzymał z Paryża wiadomość, że po konferencyi w Bazylei ma się odbyć w Szwajcaryi konferencya w sprawie odbudowy żydostwa wschodniej Europy. W konferencyi tej brać będą udział wybitni przedstawiciele żydostwa całego świata.

Wielki plan gospodarczy Samuela.

M. **Warszawa.** (Telefonem) Przed wyjazdem z Warszawy konferował p. Samuel z przedstawicielami centralnego związku kupców żydowskich w sprawie odbudowy życia gospodarczego Żydów w Polsce, Samuel przedłożył projekt zbudowania w Polsce 3 wielkich fabryk dla wyrobów kaloszy i innych artykułów gumowych, dla wyrobów stolarskich i elektrotechnicznych. Mają to być fabryki o wielkich rozmiarach, w których mogłoby znaleść zatrudnienie 10 tysięcy robotników, samych Żydów. Potrzebnych kapitałów ma dostarczyć Samuel i jego przyjaciele wśród finansistów angielskich. Samuel przyrzekł też wysłać do Polski potrzebnych dla tych fabryk inżynierów, instruktorów i fachowców, jakoteż surowce.

Sfery narodowo-żydowskie w Warszawie zajmują się bardzo poważnie tym projektem. Samuel prosił, ażeby po dojrzałem zbadaniu całego planu, specyalna delegacya wyjechała do Londynu.

Krótkie wiadomości.

— Syoniści amerykańscy uchwalili zakupić farmę za 5000 dolarów na imię Izraela Belkinda (który pochodzi z Ameryki, a obecnie mieszka w Palestynie) na znak uznania za jego pracę dla syonizmu.

— Delegat amerykańskich organizacyj ratunkowych w Warszawie, adwokat Hershfield wysłał telegram do nowojorskich inicyatorów zbiórki na rzecz ofiar wojny, wzywający ich do stworzenia funduszu na rzecz odbudowy zniszczonych gmin żydowskich.

— Jeden z wileńskich teatrów żydowskich wystawia obecnie inscenizowaną powieść Szulem Alejchem a »Der Mabul« (Potop).

PRAGA, PAT. Prezydent rebubliki Masaryk wystosował do prezydenta ministrów pismo, w którem go prosi, ażeby skłonił ministrów, którzy podali się do dymisyi, do pozostania na swoich stanowiskach.

Zjazd organ. „Hechaluc" dla Galicyi wschodniej we Lwowie.

(Kor. wł. »Nowego Dziennika«).

Zjazd odbył się dnia 7 i 8 bm. w sali »Zeire Jehudah«. Zjazd zagaił p. Dr. Schmorak po hebrajsku, przedstawiając krótko rozwój hechalucu i cel zjazdu. Zjawili się reprezentanci egzekutywy syon., Żyd. Komitetu ratunkowego i Komisyi palestyńskiej.

Do prezydyum Zjazdu wybrano: Dr. Schmorak przew., Dr. Bienenstock i Dr. Sterner zast. przew., Goldstein i Schneller jako sekretarze.

W imieniu egzekutywy pozdrawia Zjazd Dr Schreiber, w imieniu Żyd. Kom. ratunkowego oraz Związku żyd. właścicieli i dzierżawców Dr Sommerstein, w imieniu Komisyi palestyńskiej, Dr Hausmann, w imieniu Centrali Żyd. Funduszu Narod. p. Bodek, w imieniu »Mizrachi« p. Federbusch.

W Zjeździe bierze udział 156 chaluców z 31 miast. Sprawozdanie z czynności Komitetu chalucowego zdaje sekretarz Centrali Bikels po hebrajsku i żydowsku, poświęcając ciepłe wspomnienie zabitym szomrom Balowi, Prezzerowi i Rotenbergowi. Chalucowie pracowali przeważnie u żyd. właścicieli i dzierżawców, jednak nie wszyscy chętni do pracy mogli znaleźć zajęcie. Pracowali w Chyrowie, Strzaliskowie, Debinie, Busku, Turce, Stryju itd. Razem pracowało 206 w pierwszym miesiącu, później pracowało aż w 30 miejscowościach przeszło 500 chaluców. Oprócz tego był cały szereg pracowników bez zajęcia.

Centrala przystąpiła także do stworzenia funduszu emigracyjnego, starała się o wykształcenie praktyczne i teoretyczne chaluców za pomocą kursów i odpowiednich instytucyj, przedewszystkiem w farmach, których stworzenie natrafia jednak na znaczne trudności. Farma koło Lwowa jest bliską realizacyi, pozatem ma być stworzona farma w Brzeżanach a wykorzystaną dla celów chalucu farma w Stanisławowie. Oprócz pracy rolniczej uprawiają chalucowie także pracę rzemieślniczą (Stryj, Borysław, Lwów). Każda grupa chalucowa miała nauczyciela hebrajskiego. Założono także fundusz kulturalny, stworzono biblioteki, zaopatrywano chaluców w ubrania, apteki itd. Celem uzyskania funduszów założono stowarzyszenie »Hechaluc«. Budżet wynosił 21.000 K., wydatki 12.000 K., pozostaje w kasie przeszło 9.000 K.

W dyskusyi zabierali głos: Melcer w imieniu grupy radykalno-demokratycznej, Dr Schmorak (Bursztyn). Selzer (Stryj), Palent (Jarosław), Allweil (Bóbrka), Grüninger (Sambor), Blatt (Lwów), Diamantstern (Austrya), Weinstein (Lwów), Landau (Beresteczko), Dr Sterner (Lwów). Uchwalono następnie wniosek wyrażający uznanie i podziękowanie Centrali za dotychczasową pracę.

Następnie wygłosił Dr Schmorak referat »Zadania »Hechalucu«. Celem stworzenia produktywnej większości w Palestynie w najbliższym czasie i wzmocnienia stanu rolniczego należy przygotować materyał już tu w golusie. Jeżeli się zważy, że w Galicyi wschodniej jest 20 proc. ziemi w rękach żydowskich właścicieli a 20 proc. w rękach żyd. dzierżawców, okazuje się, że zajęcie chaluców przez $^1/_3$ albo nawet tylko $^1/_4$ właścicieli mogłoby dać łatwo rocznie 200 grup po 10 chaluców, tzn. najmniej 2000 przygotowanych chaluców. Ci tworzyliby rezerwę dla Palestyny a równocześnie mieliby odpowiedni zarobek już w dyasporze. Do tegoż samego celu zdążać będzie zakładanie farm rolniczych i dzierżawienie gruntów dla celów ogrodniczych i rolniczych; wykształcenie rzemieślników (przedewszystkiem murarzy i betoniarzy) i zakładanie szkół zawodowych. Poparcie moralne i finansowe przez społeczeństwo żyd. jest jednak zasadniczym warunkiem urzeczywistnienia tych zadań. Na tem zakończono obrady pierwszego dnia Zjazdu.

Drugi dzień obrad.

W dyskusyi nad referatem Dra Schmoraka zabierali głos inż. Feuerstein (Lwów), uzupełniając wywody referenta propozycyami, aby chalucowie zajmowali się robotą młynarską, aby Centrala uzyskała poparcie odnośnych czynników celem umożliwienia kursów rzemieślniczych we Lwowie i na prowincyi dla wykształcenia fachowych robotników. W dalszym ciągu przemawiali Schreiber (Borysław), Wilf (Stanisławów), Dr. Reich (Stanisławów).

Następnie wygłosił p. Bikels referat o organizacyi »Hechalucu«. Członkiem może być każda osoba żyd. uznana za dojrzałą pod względem wieku bez różnicy przynależności partyjnej. Grupy chalucowe podlegające Centrali muszą opierać się na dyscyplinie. Komitety okręgowe znajdujące się w siedzibach sądu okręgowego, tworzą nowe grupy, starają się o zajęcie dla nich i pośredniczą między grupą i Centralą. Dla pokrycia potrzeb Centrali tworzy się fundusz organizacyjny i emigracyjny. Organizacya »Hechaluc« jest autonomiczną, stoi jednak w związku z światowym Urzędem palestyńskim a przezeń także z organizacyą syonistyczną.

W dyskusyi przemawiali: Reizner (Sambor), Blatt (Lwów), Selzer (Stryj) omawia spółkę kołodziejską hechaluców w Stryju, domagając się od Centrali subwencyi wydatnej, Schneller (Turka), Kahane (Brody), Wilf (Stanisławów), Horowitz, Grüninger (Sambor). Dr. Bienenstock proponuje ścisły związek Hechalucu z organizacyą syonistyczną, Schreiber (Borysław) proponuje podział Centrali na referaty, red. Melzer (Lwów) występuje przeciw separatystycznym tendencyom szomru.

Po dyskusyi odczytano telegram powitalny organ. »Hechaluc« w Warszawie, i uchwalono wysłać życzenia rychłego powrotu do zdrowia Dra G. Zipperowi, przewodniczącemu egzekutywy syon. wsch.-gal.

Popołudniu wygłosił inż. Contes referat »Udział chaluców w emigracyi do Palestyny«. Żąda w nim stopniowej nacyonalizacyi i socyalizacyi ziemi i instytucyj w Palestynie tam, gdzie to jest możliwe, nie ograniczając zupełnie inicyatywy kapitału prywatnego. Chalucowie powinni być rolnikami inteligentnymi, wolnymi i niezależnymi. Oświadcza się za masową emigracyą, odróżniając 4 grupy emigrantów: 1) z miast (fabrykanci itd.), 2) z wsi, ci, którzy chcą kupić grunt w Palestynie. Tu trzeba przeciwdziałać spekulacyi ziemią, 3) masy nieproduktywne bez środków materyalnych, którym należy umożliwić osiedlenie w Palestynie, 4) chaluci przygotowani fizycznie i moralnie, którym trzeba oddać farmy urządzone jako kooperatywy na przeciąg 4 lat celem wykształcenia ich na rolników.

Referat o pracy kulturalnej wygłosił prof. S. Rieger. Wymaga w nim wychowania chaluców na moralnych i duchowo całych ludzi, którzyby mieli pojęcie o doniosłości swego zadania i znaczenia. Podaje dyrektywy przyszłej pracy kulturalnej Hechalucu, żąda założenia szkoły instruktorów chalucowych z stacyą doświadczalną bibliotek wędrownych, ustanowienia nauczycieli wędrownych itd.

W dyskusyi zabierali głos: Schreiber (Borysław), Lamdon (Beresteczko), Reizner (Sambor).

W imieniu Komisyi permanencyjnej oświadcza Dr. Schmorak, że nastąpiła zupełna zgoda między chalucami — szomrami a chalucami w ogólności. W sprawie stosunku organizacyi hechalucowej do partyi syonistycznej i innych partyj przyjęła Konferencya oficyalne oświadczenie Dra Schmoraka.

Wysłano pozdrowienie dla K. C. organ. syon. w Londynie z żądaniem umożliwienia natychmiastowego wyjazdu chaluców do Palestyny.

Konferencya uchwaliła podziękowanie p. Ledererowi z Wiednia za nadzwyczajne materyalne popieranie prac Hechalucu. Wkońcu wybrano Centralę organizacyi Hechaluc dla wschodniej Galicyi. Weszli do niej następujący członkowie: Dr. Schmorak, Dr. Bienenstock, Bickels jako prezydyum; inż. Contes, inż. Feuerstein, inż. Czaczkes, Dr. Strauch, J. Roth, Lauterpacht, Scheindlinger A. Allweil, Blatt, Goldschein, Grininger, Horowitz, Wilf, Selzer, Feigenbaum i Mandel jako członkowie.

Emkaw.

NADESŁANE

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

ZGRZYTY.

Nowa Era.

Wśród zamętu i chaosu,
Czyżby mogło być inaczej?
Nowa era się otwarła
Dla opryszków i buchaczy.

I napróżno klniesz epokę
Rozprężenie praw obwiniesz i
W nowej erze szantażysta
Tryumfuje i dolniarz.

W Makbetowskim kotle krzywdy
Nowa era pieczeń warzy
Dla przemysłu kawalerów*)
I dla bandy kubaniarzy.

Na pożywce krwi i potu,
Z łez i krzywd pownowactwa,
W nowej erze wykwitł bujnie
Kłamstw laseczník i łajdactwa.

W nowej erze, w nowej erze
Chociaż świat się z posad wali,
Ścierwem hańby się zażera
Banda hyjen i szakali...

KOREN.

*) Chevalier d' industrie..

KRONIKA.

Kraków, 11 grudnia.

Sprawy miejskie. W sobotę odbyło się posiedzenie komisyi administracyjnej pod przewodnictwem wiceprez. m. Sarego. Komisya rozpatrywała szkice na powiększenie gmachu Administracyi akcyzy przy ul. Kopernika przez dobudowę skrzydła od ul. Zyblikiewicza, w którem mają znaleźć pomieszczenie biura nowych przedsiębiorstw miejskich, magazyny oraz mieszkania funkcyonaryuszów akcyzowych. Uchwalono polecić budownictwu miej. wypracowanie planów szczegółowych i przedłożenie ich do zatwierdzenia radzie miasta wraz ze sfinansowaniem budowy. Następnie załatwiła komisya kilka spraw, dotyczących personalu akcyzowego.

Cukier za listopad. Magistrat podaje do wiadomości, że sprzedaż cukru za I. połowę listopada br. kończy się w dniu 13 bm. tj. w sobotę. Sklepy rejonowe i konsumy mają złożyć odcinki w Biurach chlebowych w dniu 15 bm. Sprzedaż cukru za II. połowę listopada rozpocznie się w dniach najbliższych o czem się osobno zawiadomi.

Sprzedaż soli. Magistrat przypomina, że sól dla użytku domowego po 1 kg. na osobę na miesiąc sprzedają wyłącznie tylko sklepy rejonowe męczne na odcinki legitymacyj zbiorowych, zaś członkowie konsumów mają zaopatrywać się w sól tylko w odnośnych konsumach. Sklepy rejonowe winny uwidocznić od zewnątrz napis: „Tu sprzedaje się sól". Kupcy rejonowi i zarządy konsumów nieprzestrzegający niniejszego zarządzenia będą pociągnięci do surowej odpowiedzialności. Cena detaliczna soli warzonkowej i I. sorty wynosi za 1 kg 1 K 50 h. zaś II. sorty 1 K 10 h.

Po asygnaty na sól na miesiąc grudzień kupcy rejonowi i Zarządy konsumów mają się zgłaszać w Biurze Centralnem Magistratu, ul. Wiślna L. 4.

Na grudzień wydaje się sól na 47 i 48 kupon górny legitymacyi po $^1/_2$ kg na każdy, w czem 10% soli warzonkowej a resztę kamiennej.

Cena spirytusu. Magistrat podaje do wiadomości, że cena spirytusu denaturowanego wynosi dla gospodarstw domowych 12 K, zaś dla przemysłu 35 K za 1 litr.

Koncesye przemysłowe. Wczoraj odbyło się w Magistracie posiedzenie komisyi dla przemysłów koncesyonowanych pod przewodnictwem wiceprezydenta m. Sarego. Komisya wydała opinię co do szeregu wniesionych podań o udzielenie koncesyj przemysłowych.

O twórczości Szaloma Asza wygłosi odczyt p. dr Fallek dziś, we czwartek, o g. 7 i pół wiecz. w sali org. kobiet żyd. Stradom 15 ofic. — Goście mile widziani.

Zjazd żyd. młodzieży akademickiej. Prezydyum org. akademików żydowskich „H. A. Z." wzywa korporacye akademickie w miastach Brodach, Tarnopolu, Jaśle, Nowym Sączu i Nowym Targu do bezzwłocznego telegraficznego zapodania swych adresów do Biura zjazdu Kraków Stradom 15.

„O zabytkach greckich z epoki hellenizmu" mówić będzie p. dr Henr. Fromowiczówna we czwartek 11 bm. w Kollegium wykładów naukowych (Rynek gł. A—B 39). Pocz. o godz. 7 wiecz.

Z „Bagateli". Nowość Coolusa „ABC w miłości", podobała się ogólnie. Doskonale zgrany zespół wydobył z wybornej komedyi wszystkie jej walory, stwarzając całość barwną i miłą, posiadającą i ton prawdziwy i atmosferę wykwintną, tak przez autora pożądaną. Podziwiano również wspaniałą wystawę i bogate urządzenie sceny. „ABC w miłości" powtórzone będzie jutro i w sobotę wieczorem. W sobotę popołudniu II przedstawienie dla dzieci i młodzieży, które ze względu na ciekawy program znowu zapełni widownię teatru.

Ostatni pożegnalny występ Heleny Milowskiej w „Nowościach" w sobotę 13 bm. w „Polskiej krwi" Nedbala. Dziś w czwartek i jutro w piątek wystąpi H. Milowska w „Cnotliwej Zuzannie". Premiera E. Eyslera „Wicemałżonek" w poniedziałek 15 bm.

„Polska krew", grana tylokrotnie w „Teatrze Nowości", odziedziczyła po swoim kompozytorze radość dźwięku i niezwykły temperament, jakie Nedbala, jako dyrygenta, cechują. Chęć libretto operetki przenosi nas w atmosferę polską, muzykę opanowała forma walca prawie tak wszechwładnie, jak klasyczną operetkę wiedeńską. Tylko bardzo ładna introdukcya w rytmie mazura i rozbrzmiewające gdzieniegdzie krakowiaki mają charakteryzować polskie tło akcyi. Nedbalowi udają się jednak lepiej walce, pomysłowe w melodyi, które zdradzają pełno krwistą, muzyczną naturę kompozytora, tak że wyrastające na ich tle ex improviso polskie tańce mogły być tak wielką atrakcyą tylko dla wiedeńczyków, których bawiły swoją egzotycznością, wystawiane nawet po sto razy.

Jeżeli się „Polską krew" oceni miarą współczesnych zdawkowych fabrykatów operetkowych, które w całych tuzinach obiegają świat — operetka Nedbala króluje wśród nich melodyą i muzykalnością.

Wystawa wtorkowa z Miłowską w roli Heleny była bardzo staranną. Doskonałą grę uwidoczniła Miłowska szczególnie w akcie II gim. Mimo niewielu sił rozporządzających głosami dobrymi (nawet przy kryteryum operetkowem) całość wypadła składnie. Na szczególnie pochlebną wzmiankę zasługuje Józefowicz.

Strejk robotników szewskich został zakończony. Robotnicy uzyskali 50 proc. podwyżki dotychczasowych płac.

Zakaz jazdy po chodnikach. Magistrat przypomina przepis par. 6 regulaminu dla komunikacyi w Krakowie, według którego po chodnikach (deptakach, ścieżkach plant i ogrodów m.) nie wolno jeździć wozami, rowerami, wierzchem, prowadzić koni i wozić ciężarów. Przekraczający ten przepis karani będą grzywnami do 200 K, wzgl. aresztem do 20 dni.

Sąd doraźny. Onegdaj odbyła się przed sądem doraźnym rozprawa przeciw W. Kapce, oskarżonemu o udział w wyprawach bandyckich wspólnie ze straconymi przed niedawnym czasem Ozogiem i Wójcikiem. Wobec niepewnych zeznań świadków, z których żaden nie mógł Kapki niewątpliwie rozpoznać jako uczestnika tych rabunków, sprawę odstąpiono sądowi przysięgłych.

Nieudała świętokradztwo. Ubiegłej nocy w kościele Bożego Ciała ukrył się jakiś osobnik i skradł z ołtarza srebrne vota, wartości kilkudziesięciu koron. Z łupem swym zdołał zbiedz i zjawił się z nim wczoraj przedpołudniem w pracowni złotnika Michała Orła przy ul. Zwierzynieckiej 10, oferując vota na sprzedaż. Złotnik, domyślając się, że precyoza te pochodzą z kradzieży, zgodził się pozornie na kupno, jednak polecił „gościowi", przyjść za godzinę, gdyż musi przedmioty dopiero oszacować, poczem zawiadomił o wypadku tym policyę. Kiedy po pewnym czasie świętokradca przybył do złotnika po pieniądze, zaskoczyła go obecność ajenta policyjnego, który go aresztował. Złodziej nazywa się Adam Szufa, lat 28 z Gorlic. W czasie śledztwa przyznał się do świętokradztwa.

Wyroki na paskarzy. Odnośnie do notatki pod powyższym tytułem, która ukazała się w kronice naszego pisma z 9 bm. otrzymujemy od p. Salomona Laza, właściciela składu win na Podgórzu, list z wyjaśnieniem, że nie jest on identycznym z Salomonem Lachsem, zasądzonym za handel łańcuszkowy nićmi.

Amator gliceryny. Za kradzież 12 kg gliceryny w handlu Drubnera przy pl. Szczepańskim aresztowano 32 l. Aleksandra Solarza.

Pokątna fabryka i handel sacharyną. W dniu wczorajszym wojskowość rozpoczęła u kupców rekwizycye towarów bławatnych na potrzeby armii. Przy tej sposobności natknięto się w jednym z pokojów gościnnych w hotelu Spatza przy ul. Miodowej na tajną fabryczkę sacharyny. W pokoju tym, który mieszkańcy dopiero po kilkakrotnem wezwaniu władzy otworzyli, znaleziono tubki i etykiety do pakowania sacharyny oraz 6½ kg. tego artykułu. Aresztowani zostali: 30 l. Mojżesz Feinstein, oraz bracia 27 l. Ozyasz i 17 l. Jakób Wilfowie wszyscy trzej z Kongresówki. Również za handel sacharyną aresztowano Abrahama Grunbauma l. 27, Abrahama Wiesenfelda lat 26, Salomona Fischgrunda lat 17 i Maksa Landaua.

KOMUNIKATY.

W centr. Związku handlowców i urzędników pryw. odbędzie się w piątek 12 bm. o g. 7 i ćwierć wiecz. odczyt p. dra Englaendera n. t. Choroby zakaźne.

W lokalu stow. przyjmuje się codz. od 7—9 w. zgłoszenia na kursa buchalteryi, rachunkowości kupieckiej, korespondencyi i stenografii.

Stow. Merkaz—Hacelrim. We czwartek g. 7 i pół. IV. ref. z cyklu „Problemy palestyńskie" dra Rosenblütha n. t. ‚Odbudowa Palestyny'. W piątek g. 7 w. ref. p. Halperna n. t. ‚Co to jest ceire-syonizm'? W sobotę g. 3 pop. wykład p. dra Nichtbergera ‚Znaczenie przemysłu domowego dla społeczeństwa żydowskiego' z demonstracyami.

REPERTUAR TEATRU J. SŁOWACKIEGO

Czwartek: „Nerwowi"
Piątek: „Nerwowi"

REPERTUAR M. TEATRU POWSZECHNEGO

Czwartek: Baron cygański.

REPERTUAR „BAGATELI"

Czwartek: »ABC w miłości"
Piątek: „ABC w miłości"
Sobota pop.: II przedstawienie dla dzieci i młodzieży. — wiecz.: „ABC w miłości."

REPERTUAR OPERETKI w „NOWOŚCIACH."

Czwartek: „Cnotliwa Zuzanna"
Piątek: „Cnotliwa Zuzanna"
Sobota: „Polska krew"

Z kraju.

Motywa wyroku na Brotheima. Biuro Prezydyalne Ministerstwa Spraw Wojskowych komunikuje: Brotheim skazany został na karę śmierci za to, że w sierpniu b. r. podstępnie przywłaszczył sobie i wywiózł z dworca kolejowego we Lwowie do Bielska i następnie sprzedał kupcom z b. Królestwa Kongr. 12 wagonów zawierających około 23 000 nowych bluz wojskowych przeszło 5500 par nowych butów fileowych, oraz znaczną ilość innych przedmiotów zaopatrzenia armii pochodzących ze zdobyczy wojennej łącznej wartości przeszło 3,000.000 koron. Wagony były deklarowane jako

wiozące stare bezużyteczne szmaty do przeróbki w fabrykach sukna. W czynie powyższym Sąd ustalił znamiona zbrodni działania przeciw sile zbrojnej Państwa z §. 327 w u. k. pozbawienie bowiem przez Brotheima operujących na froncie nie zaopatrzonych oddziałów tak znacznej ilości przedmiotu umundurowania spowodowało znaczną szkodę w operacyach wojennych, a nadto wyrządziło skarbowi Państwa szkodę przenoszącą 3,000.000 K.

Wyrok wykonano dnia 25 listopada br. Przeciwko podejrzanym o współwinę osobom wojskowym jest w toku śledztwo w Sądzie polowym Okręgu Etapoweg we Lwowie.

Strejk telefonistów w Warszawie. (W. B. K.) Dziś o godzinie 3 popołudniu wybuchł strejk pracowników telefonów miejskich. Funkcyonują tylko telefony wojskowe i służbowe. Strejkujący stawiają żądania natury ekonomicznej.

Związek ortodoksów uchwalił, jak nam telefonuje nasz (M) korespondent warszawski, zwołać w przyszłym miesiącu zjazd delegatów Związku z całej Polski.

Ze świata.

Następcą Mandla — Wormser, Jak wiadomo, dotychczasowy naczelny sekretarz gabinetu Clemenceau, Żyd Mandel, wybrany został jako poseł do parlamentu francuskiego. Na jego miejsce Clemenceau mianował p. Wormsera również Żyda.

Liga religji. W Anglii powstała Liga religji która razem z Ligą narodów będzie walczyła za ideę braterstwa narodów. Pierwsza konferencya odbyła się 5 listopada. Wszystkie kościelne stowarzyszenia Anglii były obecne. Przedstawicielem Żydów był nadrabin dr J. Hertz.

Dudykiewicz rozstrzelany, PAT. Do pism lwowskich nadeszła dzisiaj wiadomość, że były przywódca partyi russofilskiej Dr Dudykiewicz, były poseł do Sejmu, adwokat w Kołomyi, został rozstrzelany w sierpniu w Taszkiencie przez bolszewików.

Nowa ideologia »rewanżu«. Po Francyi przychodzi obecnie kolej na Niemcy. Od r. 1870 do wybuchu wojny światowej pielęgnowano ideę »rewanżu« we Francyi, dziś pielęgnuje się ją z takim samym zapałem w Niemczech. Na zapytanie grupy wielbicieli o wrażenia z Berlina, odpowiedział Hindenburg: »Naród, który dochował (?) wiary sprawiedliwości (!) immanentnej (!), nie uległ nawet pod największymi ciosami losu. Naszym obowiązkiem jest utrzymać w sobie, nawet wśród najboleśniejszych prób, mocną nadzieję, że konsekwentną akcyę (!) uwieńczy zwycięstwo«.

Nowe dzieło o etyce żydowskiej. Związek Żydów niemieckich przygotowuje wydanie monumentalnego dzieła o »nauce żydowskiej«. Pierwsza część p. t. »Podstawy etyki żydowskiej« właśnie się ukazała. Zawiera ona zebrane przez znanego uczonego żydowskiego Dr. Szymona Bernfelda materyały biblii, apokryfów, piśmiennictwa hellenistycznego, talmudycznego, średniowiecznego i nowszego.

Śmierć przywódcy syonistów bułgarskich. W Zofii zmarł Karol Herbst, długoletni przywódca syonistów bułgarskich. W Zofii piastował on urząd wysokiego urzędnika państwowego. Dokonał m. i. przekładu „Judenstaatu“ Herzla na język bułgarski.

Dział gospodarczy.

Spadek kursu franków. Wiedeń. PAT. Biuro kor. donosi iskrowo z Londynu dnia 10 bm. Franki francuskie wczoraj spadły, za funt płacono 44 franków.

Nowa garbiarnia powstaje w Krzeszowicach celem fabrykacyi skór wierzchnich.

Fabryka instrumentów i przyborów mierniczych. »Cracovia« sp. z ogr. por. niebawem podejmie swe czynności. Jest to jedyna tego rodzaju fabryka w Polsce.

Marka niemiecka stale spada w kursie. We środę płacono za przekaz na Niemcy około 260 K.

Jugosławia ma w obiegu 10 miliardów stemplowanych koron. Za 4 korony otrzymuje się obecnie 1 dynar serbski.

Czasowe zniesienie ceł. Ogłoszone w »Monitorze Polskim« rozporządzenie o zniesieniu ceł od niektórych towarów na przeciąg 2 miesięcy od 4 listopada. Uwalniane od ceł są: płótna, perkale, wełniane sukna włościańskie, tkaniny półwełniane, sukna samodziałowa, ryż, mąka, kasza, ziemniaki, cukier, mleko zgęszczone, marmolada, mięso, wędliny, zwierzyna i ptactwo bite, masło krowie i owcze, ryby, kości, obuwie skórzane, kalosze, mydło zwyczajne, maszyny i narzędzia rolnicze i papier. W Krakowie i innych urzędach celnych Małopolski dotychczas zwolnienie nie weszło w życie. Dlaczego?

Za parafinę we Wiedniu ofiaruje się 48 K, czyli 10 razy więcej niż u nas.

Ceny farb anilinowych w Niemczech z dnia na dzień się podnoszą, w ostatnich dniach wzrosły w trójnasób; pozwolenie na wywóz z Niemiec trudno jest uzyskać.

GIEŁDA KRAKOWSKA z dnia 10 bm.

Waluty:	Ofiar.	Żądane	tranzakcye:
Marki polskie	132·—	142·—	136.—
Ruble carskie po 100 rb.	—·—	—·—	—·—
„ „ „ 500 „	—.—	200·—	—.—
„ drobne	—·—	—·—	—·—
dumskie	—·—	—.—	—·—

Giełda wiedeńska. WIEDEŃ PAT. Kurs dewiz z dnia 10 b. m.: Renta majowa 88 — Austryacka renta koronowa 83·—, Renta lutowa 90·— Węgierska renta koronowa 100·—, Losy tureckie 1310 Priorytety kolei południowej 1020, Anglobank 731, Bankverein 754, Bodenkredit 1640, Zakład kredytowy 1082 Depozytowy 765 Länderbank 1158, Merkur 776, Unionbank 805, Živnostenska banka 1446, Kolej północna 12400 Kolej południowa 251, Alpiny 3185, Berg u. Hütten 3600, Krupp 1042 Poldihütte 2000, Prageraisen 6500 Rima 2600, Skoda 1705, Zieleniewski 910, Apollo 5900, Fanto 12200, Galicyjskie Karpaty 11580 Galicya 13950, Shodnica 6750 Węgierski bank kredytowy —·—, Koleje austryackie 3740, Węgierskie koleje —·—

WIEDEŃ. PAT. »Neues 8 Uhr Blatt« donosi: kurs koron w Zurychu w dnia 10 bm. wynosi 2·55 centimów.

ZURYCH. PAT. 9 grud. Dewizy: Wiedeń 2.75 (3.20) noty koronowe 3 (3.50) Praga 9 (9.25) Berlin 9.50 (10.40).

KOLONIA. PAT. 10 grud. Dnia 9 bm. płacono tutaj w obrotach prywatnych za noty angielskie 195 (187), francuskie 490 (454—455) belgijskie 490—505 (480) holenderskie 1960—1980 (1960).

Redaktor naczelny i odpow. Dr. Wilhelm Berkelhammer. — Drukiem M. Deutschera w Krakowie, B. Ciała 10 — Tel. 1556.